

FIȘA DISCIPLINEI

Biserica Ortodoxă Răsăriteană în dialog. Dialogul inter-religios și inter-creștin contemporan /The Eastern Orthodox Church in Dialogue. The contemporary inter-religious and inter-Christian Dialogue

Anul universitar 2026–2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă Sacră – Crearea, Conservarea și Restaurarea Bunurilor Culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Biserica Ortodoxă Răsăriteană în dialog. Dialogul inter-religios și inter-creștin contemporan /The Eastern Orthodox Church in Dialogue. The contemporary inter-religious and inter-Christian Dialogue			Codul disciplinei	OME6013
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea				
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu
2.7. Regimul disciplinei	Opțional		2.8. Tipul disciplinei	Disciplină complementară (DC)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					23
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					23
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					4
Alte activități					3
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				83	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	NA
4.2. de competențe	NA

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Frecventarea cursului în proporție de 70% Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Termenul predării și susținerii lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive obiectiv întemeiate. Nu sunt acceptate lucrările care nu sunt elaborate în conformitate cu

	exigențele și metodologia de elaborare și expunere a unei lucrări științifice (studiarea temei pe baza bibliografiei indicare și expunerea cu respectarea metodologiei citării).
--	--

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP5	Promovează implicarea publicului în cercetare Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării
CP8	Practică ascultarea activă Acordă atenție spuselor altor persoane, Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite; Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință.
CP9	Stabilește relații de colaborare Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă Facilitează o relație de colaborare pozitivă, durabilă, între cele două părți.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT3	Studentul va fi capabil să demonstreze cunoașterea dimensiunii multiculturale a societății europene
CT4	Studentul va fi capabil să arate sensibilitate față de diferite viziuni asupra lumii

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CT3	Studentul explică dimensiunea multiculturală a societății europene în raport cu patrimoniul religios.	Studentul identifică influențe culturale europene în structuri canonice, plastice și iconografice.
CT4	Studentul înțelege existența unor viziuni diferite asupra lumii în contexte artistice și religioase.	Studentul compară perspective culturale și spirituale asupra imaginii, simbolului și patrimoniului.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Definește conceptele fundamentale ale dialogului interreligios și intercreștin contemporan.
2. Descrie principalele configurații confesionale și religioase ale lumii contemporane.
3. Explică reperele teologice ortodoxe ale dialogului cu alte tradiții creștine și religioase.
4. Diferențiază dialogul autentic de relativism, prozelitism și instrumentalizare politică a religiei.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Analizează comparativ poziții teologice și contexte istorice relevante pentru dialog.
2. Argumentează o poziție ortodoxă în mod clar, documentat și adecvat interlocutorului.
3. Manifestă sensibilitate față de viziuni religioase și culturale diferite, păstrând rigoarea teologică și respectul reciproc.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
----------	------------------------------	-------------------------

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

1. Cadrul teologic al dialogului. Sobornost și sobornicitate deschisă	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
2. Istoria mișcării ecumenice moderne (1910–2016)	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
3. Bisericile Ortodoxe Orientale. Istorie și teologie	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
4. Dialogul bilateral Ortodox și Ortodox Oriental	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
5. Biserica Romano-Catolică. Formarea unei identități, de la primul mileniu la Trento	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
6. Biserica Romano-Catolică. Eclesiologia modernă. De la Vatican I la Vatican II	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
7. Dialogul bilateral Ortodox și Romano-Catolic	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
8. Reforma luterană. Istorie și teologie	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
9. Dialogul bilateral Ortodox și Luteran	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
10. Tradiția reformată. De la Zwingli la Calvin, dialogul cu Ortodoxia	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
11. Biserica Angliei și Comuniunea Anglicană	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
12. Provocări contemporane: penticostali, harismatici, sionismul creștin, Russkii Mir	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
13. Dialogul interreligios I: cadrul teologic, iudaism, islam	Lecture Video projector Printed teaching materials	2 hours
14. Dialogul interreligios II: religiile Asiei, limitele dialogului, sinteză finală	Lecture Video projector	2 hours

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

	Printed teaching materials	
Bibliografie		
Bibliografie selectivă Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Teologia dialogului intercreștin. O introducere</i> , Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2017. Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Paradigme misionare. De la Edinburgh la Sinodul din Creta</i> , Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2016. Sonea, Cristian-Sebastian, „Ecumenism as Hope. The Prophetic Role and the Eschatological Function of the Church”, <i>Religions</i> , 2023. Sonea, Cristian-Sebastian, „Between Hope and Disappointment. A Short Evaluation of the Romanian Orthodox Church Involvement in Ecumenism”, <i>Orthodox Christian Encounters of Identity and Otherness</i> , Brill/Schöningh, 2021. Kalaitzidis, Pantelis et al. (eds.), <i>Orthodox Handbook on Ecumenism: Resources for Theological Education</i> , Oxford: Regnum Books International, 2014. Bria, Ion, <i>Martyria/Mission: The Witness of the Orthodox Churches Today</i> , Geneva: World Council of Churches, 1980. Yannoulatos, Anastasios, <i>Misiune pe urmele lui Hristos</i> , Sibiu: Editura Andreiana, 2013.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Sobornost și sobornicitate deschisă: analiză de texte și aplicații eclesiologice	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
2. Documente și etape ale mișcării ecumenice: Edinburgh, Toronto, New Delhi și Creta	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
3. Terminologie, istorie și identitate în tradițiile Ortodoxe Orientale	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
4. Declarațiile hristologice comune ale dialogului Ortodox–Ortodox Oriental	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
5. Primatul, conciliile și formarea identității romano-catolice	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
6. Eclesiologia Conciliilor Vatican I și Vatican II: lectură comparată	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
7. Dialogul Ortodox–Romano-Catolic: Balamand și documentele despre sinodalitate și primat	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
8. Confesiunea de la Augsburg și principalele teme ale teologiei luterane	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
9. Documente ale dialogului Ortodox–Luteran: convergențe și diferențe	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
10. Tradiția reformată și răspunsurile ortodoxe: texte reprezentative	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
11. Dialogul Ortodox–Anglican: istorie, documente și provocări actuale	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
12. Discernământ teologic privind pentecostalismul, mișcările harismatice și Russkii Mir	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
13. Studii de caz privind dialogul creștin cu iudaismul și islamul	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
14. Dialogul cu religiile Asiei, limitele dialogului și sinteză prin prezentări studențești	Dialogue, course analysis, seminar papers, debates	2 hours
Bibliografie selectivă Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Teologia dialogului intercreștin. O introducere</i> , Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2017. Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Paradigme misionare. De la Edinburgh la Sinodul din Creta</i> , Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2016.		

Sonea, Cristian-Sebastian, „Ecumenism as Hope. The Prophetic Role and the Eschatological Function of the Church”, *Religions*, 2023.
Sonea, Cristian-Sebastian, „Between Hope and Disappointment. A Short Evaluation of the Romanian Orthodox Church Involvement in Ecumenism”, *Orthodox Christian Encounters of Identity and Otherness*, Brill/Schöningh, 2021.
Bria, Ion, *Martyria/Mission: The Witness of the Orthodox Churches Today*, Geneva: World Council of Churches, 1980.
Yannoulatos, Anastasios, *Misiune pe urmele lui Hristos*, Sibiu: Editura Andreiana, 2013.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Cunoașterea și explicarea critică a achizițiilor vizate: CT3 – Studentul explică dimensiunea multiculturală a societății europene în raport cu patrimoniul religios; CT4 – Studentul înțelege existența unor viziuni diferite asupra lumii în contexte artistice și religioase.	Evaluare finală: colocvii oral pe baza unei teme și a unui document de dialog, cu întrebări de analiză și transfer.	50%
	Corelarea conceptelor și argumentarea unei poziții proprii, în acord cu rezultatele: CT3 – Studentul identifică influențe culturale europene în structuri canonice, plastice și iconografice; CT4 – Studentul compară perspective culturale și spirituale asupra imaginii, simbolului și patrimoniului.	Evaluare pe parcurs: două fișe de lectură comparativă, cu feedback formativ.	20%
9.5 Seminar/laborator	Aplicarea documentată a achizițiilor de analiză și comunicare: CT3 – Studentul identifică influențe culturale europene în structuri canonice, plastice și iconografice; CT4 – Studentul compară perspective culturale și spirituale asupra imaginii, simbolului și patrimoniului.	Portofoliu de seminar și prezentarea argumentată a unui studiu de caz intercreștin sau interreligios.	20%
	Participare pregătită, respectarea diversității pozițiilor și folosirea responsabilă a surselor.	Observarea sistematică a intervențiilor și autoevaluare finală raportată la rezultate.	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Obținerea notei finale minimum 5, realizarea tuturor probelor obligatorii și demonstrarea la nivel minimum acceptabil a rezultatelor învățării asociate competențelor CT3, CT4: utilizarea corectă a conceptelor, analiză bazată pe surse și aplicare responsabilă în situații relevante disciplinei.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
						X		

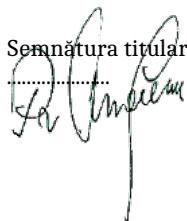
⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

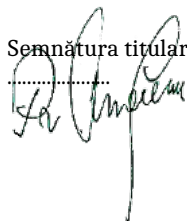
⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data completării:
10.04.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament: 20.07.2025

Semnătura directorului de departament

